

Zakończenie ekspozycji „Zieme” na placu św. Ducha

2022-07-14

W lipcu ubiegłego roku na placu św. Ducha została zaprezentowana rzeźba „Zieme” Austina Camilleriego, jednego z najbardziej cenionych współcześnie rzeźbiarzy maltańskich. Dzieło zostało pokazane w Krakowie z okazji 50. rocznicy nawiązania stosunków dyplomatycznych pomiędzy Polską i Maltą. Kończy się czas ekspozycji „Zieme”, a przy okazji finisażu, 13 lipca w Teatrze Słowackiego odbyła się debata z udziałem artysty poświęcona wpływowi rzeźby na miasto, społeczeństwo i kulturę.

W debacie, oprócz **Austina Camilleriego** – twórcy rzeźby „Zieme”, wzięli udział także **Krzysztof Głuchowski** – dyrektor Teatru im. Juliusza Słowackiego w Krakowie, dr **Agnieszka Kamińska** – Konsul Honorowy Republiki Malty, dr **Michał Niezabitowski** – dyrektor Muzeum Krakowa, **Robert Piaskowski** – pełnomocnik rezydenta Krakowa ds. kultury oraz **dr hab. Robert Sowa** – prorektor ds. studenckich i kształcenia Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie.

Na wydarzenie organizowane w ramach jubileuszu 10-lecia Konsulatu Republiki Malty w Krakowie zapraszali Konsul Honorowy Republiki Malty – Agnieszka Kamińska wraz z partnerem wydarzenia – Urzędem Miasta Krakowa. Debata była połączona z finisażem ekspozycji rzeźby „Zieme”.

– Przez rok rzeźba intrygowała przechodniów i turystów, sprawiała, że poszukiwali informacji na temat zaskakującej formy i wymowy. Pozwoliła też odkryć nowo odnowiony plac św. Ducha i szczególne walory widokowe tego fragmentu Krakowa. Będziemy chcieli kontynuować w tym miejscu czasową ekspozycję rzeźby współczesnej, która doskonale wpisuje się w ten fragment miasta – mówi **Robert Piaskowski**, pełnomocnik prezydenta Krakowa ds. kultury.

Rzeźba Austina Camilleriego, którego prace były eksponowane w najważniejszych galeriach sztuki europejskiej ma wyraźnie klasycyzujący charakter. Po raz pierwszy została zaprezentowana publiczności 2015 r. przed maltańskim parlamentem podczas festiwalu VIVA – Valletta International Arts Festival. Następnie, w 2016 roku, uświetniła wystawę The Last Oland Horse w Kalmar Konstmuseum w Szwecji. Tytuł rzeźby „Zieme” nawiązuje do maltańskiego słowa „żiemel” oznaczającego konia. Nazwa pozbawiona jest jednak ostatniej spółgłoski „l” – to znaczący gest. Inspirację i okoliczności powstania pracy artysta przybliży następująco:

– Pewnego dnia, bawiąc się z moim synem, zanurzonym w kolekcji zabawek, natknąłem się na znaczną liczbę zwierząt z odciętymi kończynami. Były to konie, które nie wytrzymałyby bez wsparcia. Nie mogłem im nie współczuć, a jednocześnie – nawet jeśli były bezużyteczne dla zabawy – mój syn nie chciał wyrzucić żadnego z nich. To przeniosło mnie automatycznie do skojarzeń z europejską tradycją posągu konnego. To przecież może najbardziej wszechobecny symbol władzy i autorytetu, zwłaszcza władzy i autorytetu rządzącego. Zainteresowała mnie ta forma wyrażania się władzy i jej materializacja ikonograficzna oraz to, jak głęboko obrazy władzy są zakorzenione w zachodniej ikonosferze – tłumaczy **Austin Camilleri**. I dodaje:

– Ale moja rzeźba nie jest wypielęgnowana i upiększona. Jest obrazem, który coś ukrywa. Interesuje mnie rozbieżność między obrazem a treścią, brak jasnych skojarzeń. Z „Zieme” – okrojoną wersją

maltańskiego słowa „żiemel” (koń) – starałem się zgłębić symbol omylności władzy i wykluczeń, jakie ona narzuca. To próba podjęcia krytyki władzy poprzez przedstawienie władzy ułomnej – opowiada twórca rzeźby, która wzbudza duże międzynarodowe zainteresowanie i zachęca do dyskusji.

Rzeźba nawiązuje do tradycji pomników konnych, wykształconych w antyku, odrodzonych w renesansie włoskim i kontynuowanych w epoce baroku oraz nowoczesności. Liczne pomniki konne wodzów umieszczane były w konkretnych układach przestrzennych: architektonicznych i symbolicznych, często w okolicach siedzib władz politycznych, pałaców dygnitarzy, na dziedzińcach parlamentów i na terenie siedzib królewskich. Wzorcowym przykładem jest pomnik Tadeusza Kościuszki na Wawelu.

Ale w wersji Camilleriego ten idealizowany symbol władzy jest kaleki, pozbawiony jednej kończyny, a zatem równowagi i harmonii. Brak jednej kończyny czyni to klasyczne wyobrażenie piękna obrazem niepokojącym i otwiera pole do szerokich interpretacji na pograniczu estetyki, polityki, włączenia społecznego, niepełnosprawności, wrażliwości społecznej.

– Brak czwartej nogi rzeźby w kontekście długiej europejskiej tradycji rzeźby konnej może być interpretowany jako symbol zawodności władzy, jej kruchości, niedoskonałości, braku równowagi, obecności i przyzwolenia na obecność przedstawień niepełnosprawności w przestrzeni publicznej. Ogromnie się cieszę, że ważna dla maltańskiej kultury rzeźba zagościła w Krakowie, w tak pięknej i prestiżowej przestrzeni, jaką jest plac św. Ducha i ogrody Teatru im. Juliusza Słowackiego. Wierzę, że ta piękna klasyczna forma, przywołała skojarzenia z przestrzeniami antycznej harmonii, była źródłem refleksji nad relacjami człowiek – władza – natura – piękno, a także przyczyniła się do odkrycia jednej z najpiękniejszych przestrzeni Krakowa – mówi **dr Agnieszka Kamińska**, Konsul Honorowy Republiki Malty w Krakowie, jedna z inicjatorek sprowadzenia rzeźby do Krakowa.

Austin Camilleri jest artystą zajmującym się instalacjami, malarstwem, rysunkiem, projektami wideo i rzeźbą. Studiował na Uniwersytecie Maltańskim oraz w Accademia Pietro Vannucci w Perugii. Był kuratorem wystaw i tworzył interdyscyplinarne wydarzenia, często współpracując z autorami, kompozytorami, aktorami, architektami i choreografami. Jest twórcą projektu 356, członkiem StArt, Fundazzjoni Klula i Fundacji ISTRRA oraz wykładowcą Uniwersytetu Maltańskiego.

Jego prace były eksponowane podczas Biennale w Wenecji, Biennale Śródziemnomorskiego, Biennale Sztuki Raker i Biennale Młodych Artystów, a także w Muzeach Watykańskich oraz w wielu galeriach cieszących się światową renomą, między innymi w New Delhi, Pekinie, Strasburgu, Paryżu, Rzymie, Nowym Jorku, Londynie, Hadze, Jerozolimie, Tunisie i w Monachium.